

CZU: 37.013.43:37.02

DOI: 10.46727/c.v2.18-19-03-2023.p130-134

EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ ÎN CONTEXTE DIDACTICE MODERNE

INTERCULTURAL EDUCATION IN MODERN DIDACTIC CONTEXTS

Tatiana Hordună, Profesor,
Inspector, Inspectoratul Școlar județean Vrancea, România

Tatiana Hordună, Professor,
Inspector, Vrancea County School Inspectorate, Romania
ORCID: 0009-0003-2228-0162
tatianahorduna1975@yahoo.com

Abstract: Today's society - marked by a series of changes, which happen rapidly in everything the domains of social, economic, sanitary, cultural life, etc., determine us not only to face them by adapting to the new, but to show flexibility, perseverance and integration in the intense rhythm of change. Intercultural education is the primary factor in the formation of competences for the learners of the 21st century.

Key-words: intercultural education, modern didactic.

În condițiile conștientizării tot mai profunde a rolului pe care îl are păstrarea identității culturale, naționale, lingvistice și religioase în dezvoltarea normală a societății, școala este chemată să facă față acestei noi provocări în care fiecare individ, indiferent de cultura căreia îi aparține dorește să își exprime liber apartenența la acea cultură, dar și să cunoască alte culturi.

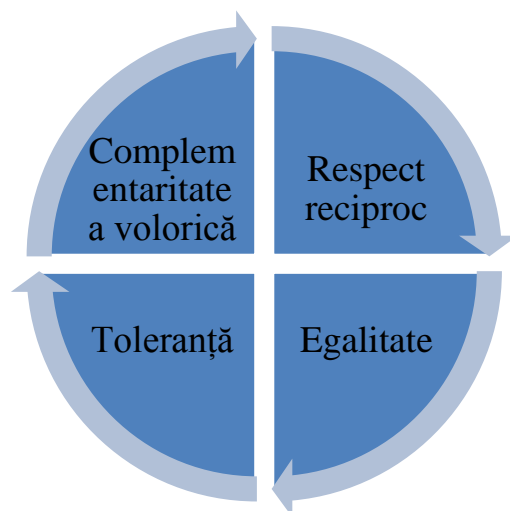


Fig. 1. Principii de bază ale educației ale educației interculturale

Acceptând principiile precum (figura 1) respectul reciproc, egalitatea, toleranța, dar și complementaritatea valorică a diverselor culturi europene, școala își propune fructificarea diferențelor culturale și a valorilor spirituale locale, dar și integrarea lor în rândul valorilor generale ale umanității. Aceste deziderate pot fi realizate prin pregătirea elevului în scopul preluării valorilor

generale integrative, având în același timp în vedere și receptarea valorilor locale și specifice prin intermediul cărora se va insera în orizontul tot mai larg și nuanțat al culturii europene și chiar mondiale. Este necesar ca elevii să fie ajutați să deprindă abilitatea de a descifra valorile diferitelor culturi și să posede abilitățile necesare deslușirii posibilităților pe care le oferă noul mediu multicultural și, în același timp, să le fie formată capacitatea identificării și manipulării resurselor informaționale. Astfel, cei care se vor integra cu succes în noua realitate socială și culturală trebuie să aibă o bază informațională flexibilă pentru a se adapta la noile medii și provocări, precum și aptitudinile necesare confruntării impuse de schimbările rapide.

Competența interculturală, una dintre cele mai necesare competențe de bază ale indivizilor lumii de azi (o lume în curs de globalizare), presupune următoarele aspecte (figura 2):

- schimbarea comportamentului uman prin acceptarea influențelor culturale,
- perceperea diferitelor tipare culturale distincte de cele proprii (spre valorizare, fără ierarhizări pozitive sau negative),
- identificarea standardelor propriei culturi și judecarea efectelor interacțiunii ei cu alte culturi,
- lărgirea tiparelor propriului comportament cultural,
- adoptarea în mod selectiv a unor norme din alte culturi,
- angajarea unor relații pozitive cu oamenii aparținând altor sfere culturale, cu alte moșteniri culturale și surmontarea conflictelor interculturale.

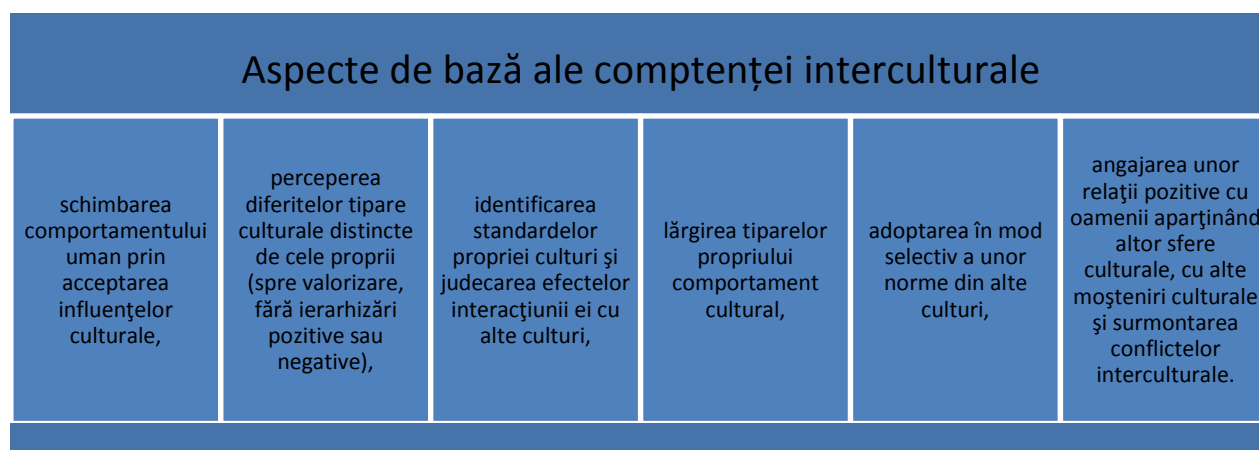


Fig. 2. Aspecte de bază ale competenței interculturale

Așadar, competența de comunicare interculturală reprezintă capacitatea de a negocia semnificațiile culturale, de a manifesta comportamente de comunicare eficiente, de a exprima atitudini pozitive și de a rezolva în diverse contexte problemele de comunicare între diferitele culturi.

Platforma educațională în domeniul intercultural trebuie așadar ancorată în cele două dimensiuni ale sale: cea a cunoașterii și cea a experienței (figura 4). Prima furnizează mijloacele conceptuale pentru a percepe realitatea și a interpreta informațiile primite, astfel încât să se depășească punctele de vedere care se sprijină pe stereotipuri și pe prejudecăți în așa fel încât să reprezinte garanția unei comunicări într-o lume caracterizată prin diversitate. Dimensiunea experienței, conferită de proiectele educaționale europene, plasează educația interculturală în viața cotidiană, mobilizând ansamblul personalității indivizilor în direcția asigurării unei dezvoltări echilibrate și armonioase care să permită deschiderea spre alteritate culturală.

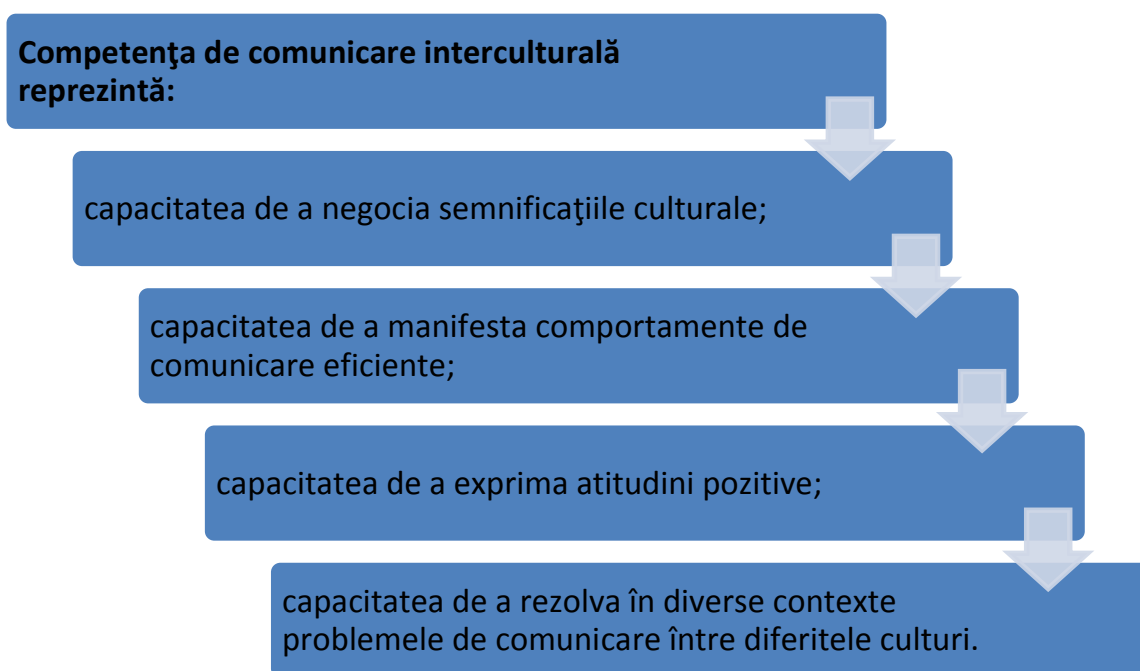


Fig. 3. Competențele de bază vizate de comunicarea interculturală

Câteva avantaje (figura 5) ale utilizării metodei proiectelor educaționale europene sunt: asimilarea de noi cunoștințe, formarea de deprinderi, capacități și competențe în acțiune (engl. learning by doing), focalizarea pe elev în calitate de subiect al acțiunii formative, determinând o respectare mai bună a intereselor de cunoaștere și o bază superioară în modelarea motivației intrinseci, participarea și implicarea auto motivată în învățare, fapt ce antrenează dezvoltarea capacităților de cooperare, întrajutorare în îndeplinirea sarcinilor și asumarea responsabilităților, cu efecte majore în socializarea în cadrul grupului național și internațional, elevii beneficiind de o solidă pregătire pentru a deveni cetățeni activi ai Europei pluriculturale.

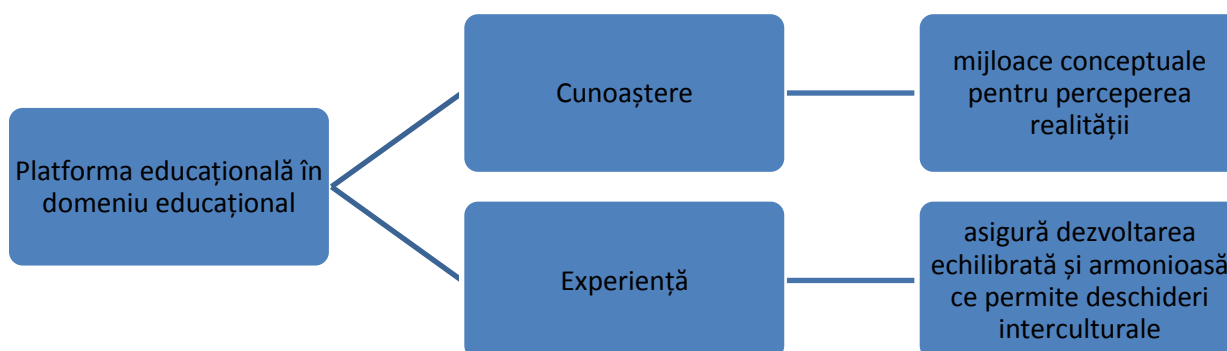


Fig. 4. Integrarea interculturalității în cadrul conceptual didactic

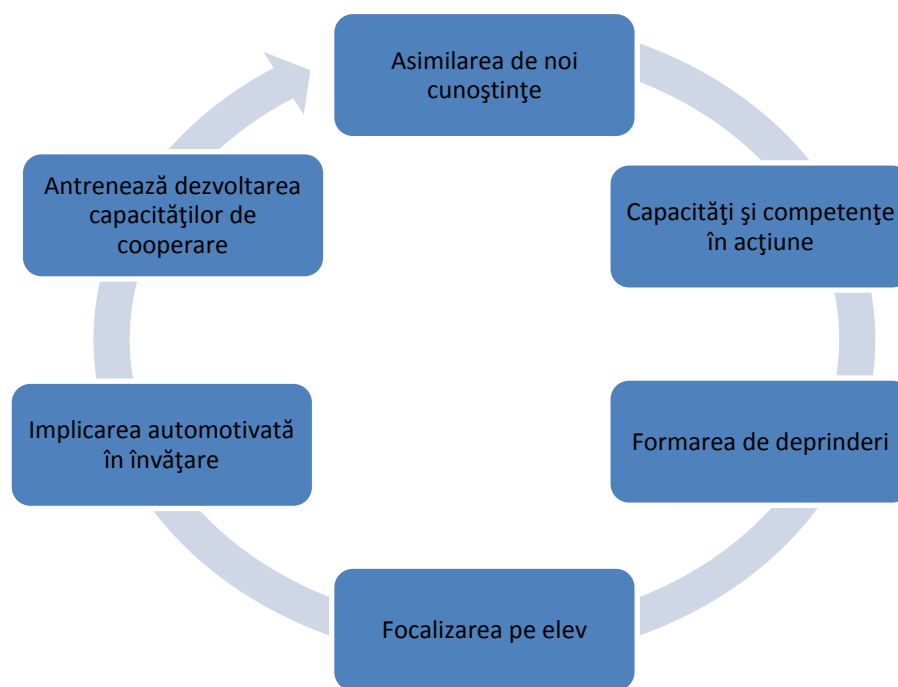


Fig. 5. Avantajele utilizării proiectelor educaționale în formarea competenței interculturale

În învățământul preuniversitar, deschiderea școlilor românești către Europa prin proiecte de cooperare aduce beneficii consistente și de durată, în următoarele domenii: îmbunătățirea managementului de curriculum, fie prin crearea de noi obiecte opționale, ca produse finale ale unor proiecte transnaționale, fie prin necesitatea abordării transcureculare a temei proiectului respectiv; inițierea lucrului în echipă și mai ales în echipe mixte, profesori – elevi și schimbarea culturii organizaționale din școli (de la cultura piramidal-ierarhică spre una a rețelei de echipe); îmbunătățirea predării și învățării limbilor străine; accelerarea utilizării noilor tehnologii de comunicare, în special a Internetului, în comunicarea dintre parteneri și în realizarea produselor finale ale proiectului, un casting important pentru elevi, dar mai ales pentru profesori; îmbunătățirea managementului educațional în general, prin compararea soluțiilor găsite de parteneri la probleme comune apărute în sisteme educaționale diferite; impulsionearea elevilor și profesorilor spre mobilitatea transnațională – reală sau virtuală; cultivarea dialogului cultural, a toleranței, a respectului pentru diversitate și opinii diferite; educarea elevilor în sprijinul cetățeniei active; inițierea, la profesori, directori, dar și la elevi, a tipului de gândire de proiect, prin care orice activitate umană este concepută în etape: nevoi – scop – obiective – resurse – activități – evaluare; deschiderea interesului și pentru alte tipuri de proiecte; căutarea și găsirea de resurse de co-finanțare, prin noi strategii inovatoare de atragere de fonduri; consolidarea legăturilor cu comunitatea locală și cu autoritățile locale; redefinirea identității proprii prin exercitarea unui parteneriat de pe poziții egale cu școli din Uniunea Europeană.

Provocările pluriculturalismului contemporan fac, așadar, necesară orientarea educației spre interculturalitate, ca sferă a dialogului cultural și resursă principală pentru dezvoltarea comunității multiculturale europene, iar Comisia Europeană, prin intermediul generosului Program comunitar Învățare pe tot parcursul vieții pune la dispoziția instituțiilor de învățământ un mijloc sigur de optimizare a educației interculturale, precum și căi ce facilitează dezvoltarea și inovarea instituției de învățământ.

Concluzii: Consider că studierea prin metode ale cercetării științifice a impactului activităților europene desfășurate de instituțiile de învățământ preuniversitar în cadrul Programului comunitar Învățare pe tot parcursul vieții (LLP - Lifelong Learning Programme) este una importantă și conduce la concluzii interesante care pot contribui la optimizarea educației interculturale. Tinerii, pentru a putea trăi și funcționa în mediul multicultural de astăzi, trebuie să fie competenți în comunicarea interculturală care se poate foarte bine exersa pe perioada școlarizării în cadrul oferit de proiectele educaționale europene de tip Comenius.

Bibliografie:

- 1) ANTONESEI, L. Paideia. Fundamentele culturale ale educației, Editura Polirom, Iași, 1996.
- 2) BERGÈR, G., Omul modern și educația sa. Psihologie și educație, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.
- 3) CUCOȘ, C., Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Editura Polirom, Iași, 2000.
- 4) <http://europa.eu.int/comm/education/programmes/elearning/comen.pdf>